

Dkt. Robert A. Peterson, Kanisa na Mambo ya Mwisho, Kipindi cha 4, Watu wa Mungu katika Agano la Kale, Sehemu ya 2

© 2024 Robert Peterson na Ted Hildebrandt

Huyu ni Dkt. Robert A. Peterson katika mafundisho yake kuhusu Mafundisho ya Kanisa na Mambo ya Mwisho. Hiki ni kipindi nambari nne, Watu wa Mungu katika Agano la Kale, Sehemu ya 2.

Tunaendelea na utafiti wetu kuhusu mafundisho ya kanisa, tukiwafuatilia watu wa Mungu wa Agano la Kale kwa undani zaidi kuliko tulivyoshughulikia mada zingine.

Tuko juu ya Agano la Daudi. Samweli wa Pili sura ya 7 ni mojawapo ya sura muhimu zaidi za Biblia, ingawa labda imepuuzwa sana, kwani inarekodi ahadi ya Mungu ya kumpa Daudi nasaba ya milele, inayojulikana kama Agano la Daudi. Ingawa neno agano halionekani katika Samweli wa Pili sura ya 7 kuelezea ahadi ya Mungu kwa Daudi, maandiko mengine yanairejelea hivyo.

2 Samweli 23:5, 1 Wafalme 8:23, 2 Mambo ya Nyakati 13:5, Zaburi 89:3, 28, 34, na 39, Isaya 55:3, Yeremia 33:21. Mara nyingine tena, 2 Samweli 23:5, 1 Wafalme 8:23, 2 Mambo ya Nyakati 13:5, Zaburi 89:3, 28, 34, na 39, Isaya 55:3, Yeremia 33:21. Sura hiyo inagawanyika katika sehemu mbili, mazingira na kuanzishwa kwa agano, nambari moja, na pili, sala ya shukrani ya Daudi. Wakati Daudi aliishi katika jumba la kifalme, nyumba iliyojengwa kwa mierezi, alishiriki na nabii Nathani mzigo wake kwamba Mungu aliishi katika hema. Hili halikuonekana sawa kwa Daudi.

Alipendekeza kumtengenezea Mungu nyumba na hekalu, na nabii Nathani, akizungumza peke yake, alifikiri hili lilikuwa wazo zuri. Hata hivyo, Bwana alifikiri vinginevyo na kumwambia Daudi kwamba hatamjengea Mungu nyumba, bali kwamba Mungu angemjengea Daudi nyumba, kucheza kwa maneno, nasaba ya Daudi, 2 Samweli 7:1-11. Mungu alimkumbusha Daudi kwamba alimchukua kutoka kuwa mchungaji na kumfanya kiongozi wa watu wa Mungu.

Bwana alikuwa pamoja na Daudi siku zote na sasa amempa pumziko kutokana na adui zake. Mungu aliapa kulifanya jina la Daudi liwe kuu, heshima ambayo hapo awali ilitolewa kwa Ibrahimu pekee, Mwanzo 26-24, na Musa, Hesabu 12:7-8. Bwana aliahidi, nukuu, Nitawapa watu wangu Israeli mahali na kuwapanda, 2 Samweli 7:10.

Samahani, nitafanya ESV. Nitawapa watu wangu Israeli mahali na kuwapanda ili waweze kukaa mahali pao wenyewe na wasisumbuliwe tena. 2 Samweli 7:10.

Hii ilikuwa Yerusalemu, mji wa Daudi. Ahadi hii inakumbusha sifa ya nchi ya agano la Ibrahimu. Mungu aliteua mahali pa kupanda Israeli ndani ya mipaka ambayo alimwambia Ibrahimu.

Maagano yote mawili pia yanaahidi wazao wa kudumu. Kama Waltke anavyoelezea, nukuu, agano la Daudi pia linaongeza agano la Ibrahimu. Mimi ni, jinsi Waltke anavyomrejelea Mungu, Yahweh, anaahidi bila masharti kwa Ibrahimu na Daudi uzao wa milele, kwa Ibrahimu taifa la kudumu, kwa Daudi nasaba ya kudumu ya kutawala taifa hilo.

Hakika, nasaba ya milele ya Daudi inawapatanisha wafalme ambao nimeahidiwa kuwapa kutoka kwa miili ya Ibrahimu na Sara. Funga nukuu. Theolojia ya Waltke na Agano la Kale, ukurasa wa 693.

Mungu anamwambia Daudi hatamjengea Mungu nyumba, lakini kinyume chake. Baada ya kifo cha Daudi, Mungu atasimamisha ufalme wa mwanawe, Sulemani. Mungu anaahidi.

2 Samweli 7:13. Yeye ndiye atakayejenga nyumba kwa ajili ya jina langu, nami nitaimarisha kiti cha enzi cha ufalme wake milele. Ingawa Mungu alimkataa Sauli kutoka katika ufalme kwa sababu ya kutotii kwake kwa ukaidi, Mungu atamtendea Daudi tofauti.

Mimi nitakuwa baba yake, naye atakuwa mwanangu. Atakapotenda uovu, nitamwadhibu kwa fimbo ya wanadamu, na kwa mapigo ya wanadamu; lakini fadhili zangu hazitamwacha, kama nilivyoziondoa kwa Sauli, niliyemwondoa mbele yako. 2 Samweli 7, mistari ya 14 na 15.

Waltke anatoa sharti muhimu. Ingawa agano, nukuu, halina masharti, uzoefu wa mfalme wa baraka zake unategemea utii wake kwa agano la Musa. Agano la Daudi lisilo na masharti si njia ya bure kwa wazao wa Daudi kufanya wapendavyo bila kuzingatia mipaka ya maadili ya Amri Kumi.

Huko kunafuata moyo na roho ya agano la Daudi—mstari wa 16. Na nyumba yako na ufalme wako vitathibitishwa milele mbele zangu.

Kiti chako cha enzi kitaimarishwa milele. Uhusiano wa baba na mwana husababisha kiti cha enzi cha Daudi kuendelea milele, kama Vinoy anavyosisitiza na kunukuu. Kisha Bwana anarudia ahadi kwamba ukoo wa kifalme wa Daudi utadumu milele. 7:16 ya 2 Samweli.

Ahadi ya kuanzia na yenye kufikia mbali, ahadi hii ya kushangaza na yenye kufikia mbali inaita matrix, inayoitwa matrix ya umasihi wa kibiblia na Gordon, hutoa msingi wa maendeleo ya baadaye ya tumaini la kimasihi katika maandishi ya manabii na watunga zaburi na hupata utimilifu wake wa mwisho katika Yesu Masihi, mzao wa Daudi na Ibrahimu. Mathayo 1:1, Vannoy, Samweli wa Kwanza na wa Pili, ufafanuzi wake juu ya Samweli wa Kwanza na wa Pili, Nyumba ya Tyndale. Mungu anafanya agano na Daudi, akimwahidi nasaba ya milele, ikifikia kilele katika utawala wa Yesu Kristo.

Ahadi ya ajabu ya Mungu inamnyenyekeza Daudi, kwani katika sala yake ya sifa, anajiita mtumishi wa Mungu mara 10. Daudi anatukuza, wewe ni mkuu, Bwana Mungu. Hakuna kama wewe, wala hakuna Mungu mwingine ila wewe.

Mstari wa 22, Daudi anauliza kwa mshangao, ni nani aliye kama watu wako, Israeli, taifa moja duniani ambalo Mungu alienda kuwakomboa wawe watu wake, akijifanyia jina na kuwatendea mambo makubwa na ya kutisha kwa kuwafukuza mbele ya watu wako uliowakomboa kutoka Misri, taifa na miungu yake, nawe ukajiwekea watu wako Israeli, wawe watu wako milele. Nawe, Ee Bwana, ukawa Mungu wao. Daudi anamalizia maombi yake kwa kumwamini Bwana kutimiza ahadi zake kwa Daudi na Israeli.

2 Samweli 7:25 hadi 29. Hadi leo, nikimnukuu Walkie tena, mimi ni mfalme na nimechaguliwa, nabaki maarufu kupitia utimilifu wa ahadi za agano katika mwana wa milele wa Daudi, Yesu Kristo, ambaye kiti chake cha enzi katika Yerusalemu ya mbinguni kinatawala ufalme wa milele ambao leo unaizunguka dunia. Funga nukuu.

Theolojia ya Agano la Kale ya Walkie ukurasa wa 661. Kristo anatawala kiroho na tunasubiri utimilifu katika dunia mpya ambapo hakutakuwa na laana yoyote tena. Kiti cha enzi cha Mungu na cha mwana-kondoo kitakuwa mjini, na watumishi wake watamsujudu.

Ufunuo 22:3. Agano jipya. Hii ndiyo taji ya maagano yaliyopita, telos ambazo zinaelekeza. Lane anatuambia kwa nini William Lane, *Waebrania 1 hadi 8*, Ufafanuzi wa Biblia wa Neno.

Kwa hivyo, agano jipya huleta utambuzi wa uhusiano kati ya Mungu na watu wake, ambao ndio kiini cha ufunuo wote wa agano. Funga nukuu. Hii ni kweli kama nukuu zifuatazo zinavyoonyesha.

Agano la Ibrahimu. Ninaonyesha sasa kwamba uhusiano kati ya Mungu na watu wake ndio kiini cha kila agano. Agano la Ibrahimu.

Nukuu, ni agano la milele. Kuwa Mungu wako na Mungu wa uzao wako baada yako. Mwanzo 17:7. Agano la Musa.

Nitawachukua ninyi kama watu wangu. Nitakuwa Mungu wenu. Kutoka 6:7. Agano la Daudi.

Kuhusu mfalme wa ukoo wa Daudi, Mungu anasema, Mimi nitakuwa baba yake. Yeye atakuwa mwanangu. 2 Samweli 7:13.

Agano Jipya. Nitakuwa Mungu wao nao watakuwa watu wangu. Yeremia 31:31.

Nadhani ni sawa kusema kati ya maagano yote ya ki-soteriolojia au ya ki-soteriki, maagano ya wokovu, mizizi ya agano jipya, yako katika Agano la Kale, hasa katika Yeremia 31:31 hadi 34. Maandiko mengine ya Agano la Kale yanazungumzia agano jipya bila kutumia maneno agano jipya, ikiwa ni pamoja na Yeremia 32:40, Ezekieli 36:24 hadi 27, Yoeli 2:28, 29, ikilinganishwa na Kumbukumbu la Torati 30:1 hadi 10. Kwa hivyo, ingawa Yeremia 31 ni kifungu maarufu kwa sababu kinatumia maneno agano jipya na Waebrania 8 inanukuu karibu kabisa kwamba maandishi ya Yeremia 31:31 hadi 34, vifungu vingine vya Agano la Kale vinahusiana na mada ya agano jipya bila maneno agano jipya.

Yeremia 32:40, Ezekieli 36:24 hadi 27, Yoeli 2:28, 29, Kumbukumbu la Torati 30:1 hadi 10. Yeremia 31:34 inastahili kuzingatiwa. Mungu alimwita Yeremia mwanzoni mwa sura ya 1. Tazama, nimekuweka leo juu ya mataifa na falme ili kung'oa na kubomoa, kuharibu na kubomoa, kujenga na kupanda.

Yeremia 1:3. Sura ya 2 hadi 29 ya unabii wa Yeremia inashughulikia kung'oa na kubomoa, kuharibu na kubomoa. Sura ya 30 hadi 33 zinajulikana kama kitabu cha faraja na kwa sababu nzuri, kwani zinazungumzia ujenzi na upandaji. Katika sura ya 30 na 32, Mungu anaahidi kuwarudisha Israeli waliokuwa mateka huko Babeli katika nchi ya ahadi.

Yeremia 31 iko katikati ya sura hizi na inajulikana kwa haki kwa kifungu chake cha agano jipya katika mistari ya 31 hadi 34, ambacho hutoa tumaini la baadaye kwa watu wa Mungu. Thompson anamtukuza JA Thompson, *Kitabu cha Yeremia*, NICOT, 565. Nukuu, kifungu cha agano jipya katika Yeremia kinawakilisha moja ya maarifa ya ndani kabisa katika fasihi zote za kinabii na kikawa na umuhimu mkubwa kwa Wakristo wa kwanza.

Linganisha Waebrania 8:8 hadi 9:28, 2 Wakorintho 3:5 hadi 18. Bado tunamnukuu Thompson, Waebrania 8:8 hadi sura ya 8:8 hadi 9:28, 2 Wakorintho 3:5 hadi 18. Hebu tuchunguze Yeremia 31 hadi 34 kwa undani.

Tazama, siku zinakuja, asema Bwana, nitakapofanya agano jipya na nyumba ya Israeli na nyumba ya Yuda, si kama agano nililofanya na baba zao siku ile nilipowashika mkono ili kuwatoa katika nchi ya Misri. Agano langu walilolivunja, ingawa nilikuwa

mume wao, asema Bwana; maana hili ndilo agano nitakalofanya na nyumba ya Israeli baada ya siku hizo, asema Bwana. Nitaweka sheria yangu ndani yao, nami nitaiandika mioyoni mwao, nami nitakuwa Mungu wao, nao watakuwa watu wangu.

Wala hawatamfundisha kila mtu jirani yake tena, wala kila mtu ndugu yake, wakisema, Mjue Bwana; kwa maana wote watanjua, tangu mdogo wao hata mkubwa wao, asema Bwana. Kwa maana nitasamehe uovu wao, wala sitakumbuka dhambi yao tena. Ingawa maneno ya ufunguzi, siku zinakuja, yanatumika kwa muda mfupi na mrefu, kwa muda mfupi na mrefu, hapa yanatumika waziwazi kwa mwisho.

Kwa Waebrania 8 inanukuu Yeremia 31 kikamilifu ili kubishana kwamba Kristo ndiye mpatanishi wa agano jipya. Kutimia kwa muda mfupi kwa siku kunakuja, na uharibifu wa Babeli uko katika Yeremia 51:47 hadi 49. Kwa muda mrefu, Mungu anainua tawi la haki kwa ajili ya Daudi, Yeremia 23:5. Hapa, ingawa kifungu hicho kina utata, siku zinakuja zinaweza kuwa za muda mfupi au mrefu, ni wazi ni za muda mrefu kwa sababu ya nukuu ya Waebrania 8 ya kifungu hiki cha agano jipya ikimrejelea Kristo kuwa mpatanishi wa agano jipya.

Nabii anatabiri kwamba Mungu atafanya agano jipya na watu wake, lililotajwa kama la Israeli na Yuda, Yeremia 31:31. Wainjilisti hawakubaliani kuhusu mustakabali wa Israeli, ingawa Warumi 11:25 hadi 32 inaonekana kufundisha kwamba kuna mustakabali wa Israeli wa kikabila, na Waebrania 8 inanukuu kifungu cha agano jipya la Yeremia kuonyesha ubora wa agano jipya kuliko la kale. Yeremia 31:32 inafundisha kwamba agano jipya litakuwa bora kuliko agano la kale ambalo Mungu alifanya na Waisraeli baada ya kuwakomboa kutoka Misri.

Agano la Musa lilikuwa duni kwa sababu Israeli lililivunja, mstari wa 32. Waebrania wanatoa sababu nyingine ya udhalili wa agano la kale. Lane anafupisha, ananukuu, kikao kikuu cha agano la kale hakikutokana tu na kutokuwa waaminifu kwa watu kwa masharti ya agano.

Ilitokea kwa sababu ufunuo mpya wa kusudi la ukombozi la Mungu ulikuwa umetokea, ambao ulihitaji hatua ya agano jipya kwa upande wa Mungu, nukuu ya karibu. Lane, ufafanuzi kuhusu Waebrania, ukurasa wa 208. Kwa hivyo, Waebrania inasema Yesu ndiye mpatanishi wa agano lililo bora zaidi, ambalo limeanzishwa juu ya ahadi zilizo bora zaidi, Waebrania 8, 6. Zaidi ya hayo, kwa sababu Kristo ndiye, nukuu yetu, kuhani mkuu aliyeketi mkono wa kuume wa kiti cha enzi cha ukuu mbinguni, Waebrania 8:1, agano jipya ambalo yeye ni mpatanishi wake limefanya agano la kale kuwa la kizamani, mstari wa 13.

Kisha Yeremia anaweka masharti ya agano jipya, ambalo tayari nimeandika, nilisoma, Yeremia 31:33 hadi 34. Bwana anatoa ahadi nne kwa watu wake. Ataweka sheria yake mioyoni mwao.

Tutaingia katika uhusiano wa kibinafsi nao. Watu wake wote watamjua, naye atawasamehe dhambi zao. Ahadi nne.

Kwanza, Mungu ataweka sheria yake mioyoni mwao. Ataingia katika uhusiano wa kibinafsi nao. Tatu, watu wake wote watamjua.

Nne, atawasamehe dhambi zao. Baada ya kufundisha ubora wa agano jipya kuliko la kale, hatupaswi kukosa mwendelezo wao. Waltke, *Theolojia ya Agano la Kale*, 438, 40, 39.

Kwanza, vyote viwili vilipewa Israeli, ingawa Waebrania 8 inatufundisha kwamba nyumba ya Israeli na nyumba ya Yuda hatimaye huzungumzia Wayahudi na Mataifa waaminio wanaounda kanisa. Pili, kuanzishwa kwa maagano ya kale na mapya kulifuata ukombozi. Agano la kale lilifuata ukombozi kutoka Misri.

Agano jipya lilifuata ukombozi kutoka Babeli, Yeremia 30, 31. Tatu, maagano yote mawili yalianza kutumika baada ya kifo. Katika agano la kale, hii ilikuwa baada ya kifo cha wanyama wa kafara.

Agano jipya, kifo cha Kristo. Nne na muhimu zaidi ni ukweli kwamba maudhui muhimu ya maagano hayo ni yale yale. Yeremia anaandika, akinukuu, hili ndilo agano nitakalofanya na nyumba ya Israeli baada ya siku zile, asema Bwana.

Nitaweka sheria yangu ndani yao na kuiandika mioyoni mwao. Yeremia 31:33, Lane inaelezea, nukuu, ubora wa upya ulio ndani ya agano jipya, unajumuisha njia mpya ya kuwasilisha sheria ya Mungu na si katika upya wa maudhui. Watu wa Mungu wataimarishwa ndani yao katika sheria na maarifa ya Bwana.

Msisitizo unaangukia kwenye ubora wa ndani wa mwikio wa mwanadamu kwa Mungu kupitia agano jipya, nukuu ya karibu. Lane, *Waebrania 1 hadi 8*, 209. Mchango mkuu mpya wa Yeremia kwa theolojia ya kibiblia uko katika kifungu chake cha agano jipya, ambacho kinapatikana, bila shaka, kama tulivyosema, katika mchango mkuu wa Yeremia kwa theolojia ya kibiblia ni kifungu hiki cha agano jipya.

Yeremia 31:31 hadi 34. Agano jipya linakamilisha uhusiano kati ya Mungu na watu wake ambao umekuwa kiini cha maagano yote kuanzia na Ibrahimu. Yesu Kristo anathibitisha agano jipya kwa kifo chake na ufufuo wake ili awe mpatanishi wake pekee, kama Waebrania wanavyotangaza.

Waebrania 8:6. Lakini Yesu sasa amepata huduma iliyo bora zaidi, na kwa kiwango hicho, yeye ni mpatanishi wa agano lililo bora zaidi, ambalo limeanzishwa juu ya ahadi zilizo bora zaidi. Waebrania 8:6. Waebrania 9:15. Waumini wanamjia Yesu, kwa hivyo anasikitika yeye ni mpatanishi wa agano jipya ili wale walioitwa wapokee ahadi

ya urithi wa milele kwa sababu kifo kimetokea kwa ajili ya ukombozi kutoka kwa makosa yaliyofanywa chini ya agano la kwanza.

Waebrania 9:15. Waebrania 12:24. Waumini huja kwa Yesu, mpatanishi wa agano jipya, na kwa damu iliyonyunyizwa ambayo husema mambo mema kuliko damu ya Habili.

Habili, Waebrania 12:24. Katika kutimiza agano jipya, Mungu amewabariki watakatifu wa Agano Jipya, kwa hivyo sasa wanafurahia faida zake. Mungu amewaumba upya kwa roho yake, na neno lake linakaa ndani yao.

Yeye ni wao , nao ni wake. Waumini, kuanzia wazee hadi vijana, kuanzia vijana hadi wazee, wanamjua Mungu kibinafsi. Anatangaza msamaha wao wa dhambi kuliko hapo awali, akifanya hivyo katika mahubiri na sakramenti.

Tunafurahia baraka za agano jipya sasa kwa sehemu lakini tutazivuna kikamilifu tu katika hali ya milele. Waumini wanatarajia faida za agano jipya wakati ujao Kristo atakaporudi. Wafu watafufuliwa, na watu wote wa Mungu watawuna uzima wa milele pamoja na Utatu milele katika dunia mpya.

Hitimisho. Maagano, hitimisho la utafiti wetu wa maagano ya Mungu katika Agano la Kale kwa kuzingatia mada kuu ambayo ni watu wa Mungu katika Agano la Kale. Maagano hayo yanafafanua watu wa Mungu wa Agano la Kale kwa sababu hakuna mungu mwingine wa kale wa Mashariki ya Karibu aliyefanya agano kati yake na watu.

Yahweh, Mungu aliye hai na wa kweli, aliingia katika mfululizo wa maagano na Israeli. Yahweh ndiye Mungu wao, nao ni watu wake. Maagano hayo yanafanana.

Bwana alianzisha kila agano. Alimwendea Nuhu, Ibrahimu, Musa, na Daudi na, kupitia Yeremia, alitabiri agano jipya. Kufanya agano na Mungu kunawalazimisha watu wake kuitikia kila kisa.

Nuhu anamtii Mungu kwa kujenga safina na kuingiza familia, wanyama, na chakula ndani yake. Ibrahimu ni mshirika wa agano la Mungu, anawatahiri wanaume katika familia yake, na kumtoa Isaka. Israeli inaahidi kumtii Mungu katika agano la Musa.

Daudi anakubali kwa unyenyekevu ahadi za agano la neema za Mungu kuhusu mwanawe na ufalme wake. Agano jipya ni la Mungu pekee na la neema yote, lakini linadai wanadamu ambao, nao, wanamwamini Mungu na kuishi kwa ajili yake. Agano la Nuhu linahakikisha umilele wa jamii ya wanadamu ili watu wa Mungu waweze kupata wokovu ulioletwa na agano la Ibrahimu, Musa, Daudi, na jipya.

Mungu anaahidi kumpa Ibrahimu nchi na uzao ambao ni watu na hatimaye mtu binafsi ambaye ni Kristo. Mungu, aliyewachagua Israeli kutoka mataifa yote duniani

katika agano la Musa, anawadai kama mali yake ya thamani, nuru kwa mataifa na watu wake watakatifu. Mungu anawapa sheria yake, ambayo waliahidi kuitunza lakini kwa kiasi kikubwa walishindwa kuitimiza.

Hata hivyo, Mungu pia hutoa ukuhani na dhabihu kwa ajili ya msamaha wa dhambi zao, ambazo zinamlenga Kristo, mwana-kondoo wa Mungu na damu yake. Mungu hatamruhusu Daudi kumjengea nyumba lakini katika agano la Daudi anaahidi kumjengea moja, nasaba ya wafalme ambao Mungu atawaadhibu lakini ambao hatawaondolea upendo wake mwaminifu kama alivyofanya kwa Sauli. Nasaba hii inafikia kilele katika Yesu Kristo, Bwana wa Mabwana na Mfalme wa Wafalme.

Pili, maagano yanajengwa juu ya kila mmoja kwa mfuatano. Agano la Nuhu hutoa msingi wa jamii ya wanadamu inayoendelea, ikiwa ni pamoja na watu wa Mungu. Agano la Ibrahimu hutoa nchi, watu, na baraka kwa watu wote duniani kupitia uzao wa Ibrahimu, Bwana Yesu Kristo.

Katika agano la Daudi, Mungu anaahidi uongozi kwa watu wake wanaoishi katika jiji lake, Yerusalemu, katika nchi aliyomwahidi Ibrahimu. Mwana mkuu wa Daudi, ambaye pia ni mwana wa Mungu, anazindua agano jipya na kifo chake na ufufuo wake. Nyumba hiyo ina nukuu.

Paul House, *Theolojia ya Agano la Kale*, ukurasa wa 319. Kwa kuwa agano hili jipya litabadilisha ufafanuzi wa watu wa agano, haliwezi kuvunjwa, na kwa hivyo, halitakoma kamwe. Mkataba huu utajumuisha maagano ya milele na Ibrahimu na Daudi na utadumu milele.

Kwa kuwa vipengele hivi vimehakikishwa, maelezo kama vile umoja, ujumuishaji wa ndani, na msamaha pia yatahakikishwa. Mungu pekee ndiye mwenye uwezo wa kuleta mabadiliko kama hayo katika mioyo yenye magonjwa. Linganisha Yeremia 17:9. Yeremia anaona katika siku zake.

Tatu, agano jipya hukusanya maagano mengine ya ki-soteriolojia kama taji yao. Agano jipya halitoi maudhui mapya bali huandika sheria ya Mungu juu ya mioyo katika kuzaliwa upya. Nitaweka mafundisho yangu ndani yao na kuyaandika juu ya mioyo yao.

Yeremia 31:33 Ahadi ya agano jipya la Mungu. Nitakuwa Mungu wao, nao watakuwa watu wangu. Anatimiza ahadi zake katika maagano mengine ili kuingia katika uhusiano wa kibinafsi na watu wake. Mwanzo 17:7, Kutoka 6:7, 2 Samweli 7:13. Mwanzo 17:7, Kutoka 6:7, 2 Samweli 7:13. Agano jipya linapanua uhusiano huu wa kibinafsi na Mungu kwa watu wote.

Wote watanjua, kuanzia mdogo wao hadi mkubwa wao. Hatimaye, agano jipya linaweka msingi wa ujuzi huu wa Mungu kwa wote juu ya msamaha usio na kifani. Kwa maana nitasamehe uovu wao wala sitakumbuka tena dhambi yao.

Funga nukuu, mstari wa 34. Tunaendelea na kanisa katika Agano la Kale, wakati huu tukiwa na mada mbalimbali. Watu wa Mungu na kuchaguliwa kwao.

Kuchagua watu kwa ajili yake hakuanzii na uchaguzi wake wa watu binafsi wa kujumuisha kanisa katika Agano Jipya. Lakini kwa uchaguzi wake wa Ibrahimu, Isaka, na Yakobo kama baba wa taifa lake teule la Israeli. Uchaguzi wa Mungu wa Ibrahimu, Isaka, na Yakobo.

Lengo kuu la upendo wa Mungu katika Agano la Kale ni taifa la Israeli. Mizizi ya uchaguzi huu wa kitaifa iko katika uchaguzi wa Mungu wa mababu Ibrahimu, Isaka, na Yakobo. Wao ni mifano mizuri ya neema ya Mungu inayofanya kazi.

Mungu hakumchagua Ibrahimu kwa kuzingatia utabiri wa imani au wema wa Ibrahimu, kwani alitoka katika familia ya waabudu sanamu, kama Yoshua alivyosema. Yoshua 24, sura ya pili hadi ya nne. Nyumba inatafsiri kwa usahihi uchaguzi wa Mungu wa Ibrahimu.

Nukuu, watu wote wameambukizwa na kuathiriwa na dhambi. Matokeo ya ukweli huu yamekuwa mabaya sana. Sasa, Mungu anamtambua mtu ambaye kupitia kwake mpango wa Mungu unaweza kufunuliwa.

Uchaguzi wa Mungu kwa Ibrahimu pia huanzisha utaratibu unaoendelea wa uchaguzi wa kimungu. Mungu humchagua Ibrahimu kutoka kwa watu kama yeye, waabudu sanamu, ingawa huenda Ibrahimu alikuwa na sifa maalum kwa ajili ya kazi aliyopewa. Hata hivyo, Bwana humchagua Ibrahimu kwa njia ile ile ambayo Mungu ameamua kuumba mbingu na dunia, kutokana na uhuru kamili unaotokana na kuwa Mungu wa kipekee, anayejitosheleza, na mwenye kujitosheleza.

Uchaguzi, katika kesi hii, unathibitisha wema wa Mungu kwa ulimwengu, si kwa Ibrahimu pekee. Hiyo ni Paul House, *Theolojia ya Agano la Kale*, ukurasa wa 73. Uchaguzi wa Mungu kwa Ibrahimu kuwa baba wa taifa la agano unamaanisha uchaguzi wake wa mwanawe Isaka na mjukuu wake Yakobo.

Maandiko yanafundisha waziwazi uchaguzi wa Mungu wa Yakobo kabla ya kuzaliwa kwake. Rebeka alipohisi Yakobo Esau akihangaika ndani ya tumbo lake, Bwana alimwambia, nukuu, mataifa mawili yako tumboni mwako. Watu wawili watatoka kwako na watatenganishwa.

Watu mmoja watakuwa na nguvu kuliko wengine, na wakubwa watamtumikia mdogo, nukuu ya karibu, Mwanzo 25:23. Hadithi inapoendelea, tunajifunza kwamba

Mungu anampenda Yakobo na hivyo atamrithi Esau kama mrithi wa Isaka, Malaki 1:1 na 2, Warumi 9:13. J. Barton Payne aliandika, nukuu, mfano bora zaidi wa uchaguzi usio na masharti unaopatikana katika Maandiko yote ni ule wa Yakobo, Mwanzo 25:23.

Akimnukuu Barton Payne, alichaguliwa kabla ya kuzaliwa. Alikuwa mmoja wa mapacha, sawa na binadamu. Alikuwa mdogo kati ya hao wawili, na katika tabia yake binafsi, alikuwa mjanja asiye na maadili.

Tangu kuzaliwa kwake, kwa kweli, akinukuu ndani ya nukuu hii, kusudi la Mungu kulingana na uteule haliwezi kusimama kwa matendo, bali kwa yeye aitaye, Warumi 9:11. Mungu hata alimpa ahadi ya agano wakati uleule alipokuwa akikimbia kutoka nyumbani kutokana na makosa yake, Mwanzo 28, 15, akinukuu J. Barton Payne, *Theolojia ya Agano la Kale*, ukurasa wa 179. Uchaguzi wa Mungu wa taifa la Israeli, uchaguzi wa Mungu wa Ibrahimu, Isaka, na Yakobo, haukuwa mwisho wenyewe.

Mpango wake katika kuwachagua ulikuwa ni kutoa taifa kutoka kwao, taifa kubwa ambalo angejitoa kwa agano na kudai kuwa watu wake. Vifungu vinne katika Kumbukumbu la Torati vinathibitisha hili. Kumbukumbu la Torati 4:37 na 38.

Lazima niende kwenye ESV. Kwa sababu aliwapenda baba zenu, huyo ndiye Bwana, akachagua wazao wao baada yao, akawatoa ninyi kutoka Misri kwa uwepo wake mwenyewe kwa uweza wake mkuu, akawafukuza mbele yenu mataifa makubwa na yenye nguvu kuliko ninyi, ili awalete ninyi ndani, na kuwapa nchi yao iwe urithi kama ilivyo leo. Kumbukumbu la Torati 4:37, 38.

Kumbukumbu la Torati 7:6 hadi 8. Kwa maana ninyi mmekuwa watu watakatifu kwa Bwana, Mungu wenu. Bwana, Mungu wenu, amewachagua ninyi kuwa watu wa hazina yake, kati ya mataifa yote yaliyo juu ya uso wa nchi. Bwana hakuwapenda ninyi kwa sababu mlikuwa wengi kuliko mataifa mengine yote, kwa sababu mlikuwa wachache kuliko mataifa yote.

Lakini ni kwa sababu Bwana anawapenda, na anashika kiapo alichowaapia baba zenu, ndiyo maana Bwana amewatoa kwa mkono wenye nguvu, na kuwakomboa kutoka katika nyumba ya utumwa, kutoka katika mkono wa Farao, mfalme wa Misri. Kumbukumbu la Torati 7:6 hadi 8. Kumbukumbu la Torati 10:14 na 15. Tazama, mbingu na nchi ni mali ya Bwana, Mungu wako, mbingu na mbingu za mbingu, dunia na vyote vilivyomo.

Lakini Bwana aliwapenda baba zenu kwa upendo wake wote, akawachagua wazao wao baada yao, ninyi kuliko mataifa yote, kama mlivyo leo. Hiyo ni Kumbukumbu la Torati 10:14 na 15. Kumbukumbu la Torati 14:2 ni kifungu cha nne.

Bwana amekuchagua wewe kuwa mali yake mwenyewe kutoka kwa watu wote walioko juu ya uso wa dunia. Kwa pamoja, maandiko haya manne ya Kumbukumbu la Torati yanafundisha kwamba moja, Mungu ndiye Bwana wa mbingu na dunia. Kila kitu ni chake, ikiwa ni pamoja na mataifa yote duniani.

Kumbukumbu la Torati 4:39 na 10:14. Pili, Mungu alichagua Israeli pekee kuwa watu wake kutoka katika mataifa yote, 10:15. Hakika, kutoka katika mataifa yote juu ya uso wa dunia, 7:6, 14:2. Tatu, Mungu aliwachagua Israeli si kwa sababu walikuwa wengi kuliko mataifa yote, wanne, walikuwa wachache zaidi kati ya mataifa yote, 7:7. Mungu hakuwachagua kwa kile alichokiona ndani yao.

Nne, Mungu alichagua Israeli kwa sababu aliwapenda mababu, 4:37, 10:15. Upendo wake na chaguo lake kwa Israeli ndio motisha yake ya kuwakomboa kutoka utumwani Misri, 4:37, 7:8, na kwa kuwapa nchi ya ahadi, 4:38. Kwa kujibu uchaguzi wake, Mungu anatarajia watu wake watambue yeye pekee ndiye Mungu, 4:39, 7:9, na kumtii, 4:40, 7:9, 10:13, 16:14, 1 hadi 10.

Kukiri kwamba yeye pekee ndiye Mungu, 4:39, 7:9, na kumtii, 4:40, 7:9, 10:13, na 16, 14:1 na 2. Mungu alimchagua Ibrahimu, Isaka, na Yakobo kuunda watu wake Israeli. Mungu alifanya hivyo kwa kusudi. Kwa kumwita Ibrahimu, Mungu aliahidi kumpa nchi ili kumfanya kuwa taifa kubwa na kupitia yeye kuwabariki watu wote duniani, Mwanzo 12:1 hadi 3. Mungu alikuwa na utume tangu mwanzo wa wito wake.

Baada ya Ibrahimu kuwa tayari kumtoa Isaka, Mungu alimbariki Ibrahimu na akathibitisha tena ahadi yake ya kuleta taifa kubwa kutoka kwake, Mwanzo 22:17 . Kisha Mungu akasema, nukuu, mataifa yote ya dunia yatabarikiwa kwa uzao wako kwa sababu umetii amri yangu, mstari wa 18. Hatimaye, ahadi hii inatimizwa katika nafsi na kazi ya Yesu Kristo, Wagalatia 3:7 hadi 9. Chris Wright anasisitiza uhusiano kati ya uchaguzi wa Mungu kwa Israeli na utume wake kwa ulimwengu, akinukuu tena utume wake wa Mungu.

Mungu hakuchagua Israeli ili wao pekee waokolewe kana kwamba kusudi la uchaguzi liliishia nao. Walichaguliwa badala yake kama njia ambayo wokovu ungeweza kupanuliwa kwa wengine kote duniani. Uchaguzi wa Israeli kimsingi ni wa kimisionari, si wa kisomi tu.

Wito na uteuzi wa Mungu kwa Ibrahimu haukuwa tu ili aokolewe na kuwa baba wa kiroho wa wale ambao hatimaye watakuwa miongoni mwa waliokombolewa katika uumbaji mpya. Ilikuwa wazi zaidi kwamba yeye na watu wake wanapaswa kuwa chombo ambacho kupitia kwake Mungu angekusanya umati huo wa kimataifa ambao hakuna mwanamume au mwanamke anayeweza kuuhesabu. Watu wa Mungu na ukombozi wao kutoka utumwani.

Utambulisho wa watu wa Agano la Kale la Mungu uliundwa katika ukombozi mkuu wa Mungu kutoka utumwani Misri, kama Kutoka inavyosema. Inamwakilisha Mungu kama mkombozi wa Israeli, Mungu shujaa anayeonyesha nguvu zake dhidi ya Farao katika mapigo na Kutoka. Stuart anaita ahadi ya Mungu ya kuwakomboa Waisraeli katika Kutoka 6:6 hadi 8, nukuu, muhtasari wa kile anachowafanyia na ufafanuzi wa jinsi wanavyopaswa kujifikiria wenyewe kuhusiana naye.

Funga nukuu , Stuart, *Kutoka* ukurasa wa 34. Walkie ni fupi, nukuu, kitendo cha ishara cha ukombozi katika Agano la Kale ni Kutoka kwa Israeli kutoka Misri. Funga nukuu, Walkie, theolojia ya Agano la Kale 390.

Katika tendo hili kubwa, Mungu anadai watu wake waliokombolewa kwa ajili yake mwenyewe, watumwa huko Misri. Kwa miaka 400, Israeli waliteseka katika utumwa wa Misri. Baada ya kuteseka kwa vizazi vingi, Waisraeli walimlilia Mungu, ambaye alisikia kilio chao cha kuomba msaada na, akinukuu, akakumbuka agano lake na Ibrahimu, Isaka, na Yakobo, Kutoka 2:24.

Israeli haikuweza kujiokoa. Kama Stuart anavyoelezea nukuu, huko Misri, Waisraeli walikuwa kundi la watumwa wasio raia bila ardhi yao wenyewe au tumaini lolote la kibinadamu la kuwa nayo. Lakini Mungu hajaacha mipango yake ya agano kwa ajili yao na kuwaongoza kwa mkono wenye nguvu kutoka katika utawala wa nguvu kuu ya Dunia, si tu hadi kwenye uhai wa jangwani bali hadi mahali pa makazi ya kudumu.

Stuart, *Kutoka* ukurasa wa 38. Mwanangu, Agano la Kale, linamwita baba wa Mungu mara 15 pekee, idadi ndogo ikilinganishwa na Injili ya Yohana pekee, ambayo inafanya hivyo mara 118. Maneno mwana wa Mungu katika Agano la Kale yanahusu taifa la Israeli, mfalme wake, na wakati mwingine Waisraeli binafsi.

Hapa Mungu, akizungumza na Musa, anamwita Israeli mwanangu kwa njia ya uchangamfu na changamoto. Kutoka 4:21 hadi 23. Kutoka 4:21.

Bwana akamwambia Musa, Utakaporudi Misri, hakikisha umeamini, hakikisha unafanya mbele ya Farao miujiza yote niliyoiweka mkononi mwako, lakini nitaufanya moyo wake kuwa mgumu, asiwaache watu waende zao. Ndipo utasema, Bwana asema hivi, Israeli ni mzaliwa wangu wa kwanza, nami nakuambia, Mruhusu mwanangu aende ili anitumikie. Ukikataa kumwacha aende , tazama, nitamwua mwana wako wa kwanza.

Kutoka 4:21 hadi 23. Musa alikuwa bado Midiani Mungu alipomwambia afanye ishara ambazo Mungu alikuwa amempa mbele ya Farao. Farao alikataa kuwaachilia Israeli waende, na Mungu akahukumu Misri kwa sababu hiyo.

Wana wawili wazaliwa wa kwanza wametajwa katika kifungu hiki: mwana wa kwanza wa Mungu, Kutoka 4:22, na yule wa Farao, mstari wa 23. Stuart anasimulia jinsi Musa

alivyopaswa kumtangazia Farao, kunukuu, kunukuu, uhusiano wa karibu na wa upole uliolindwa kati ya Israeli na Mungu kama mwana wa kwanza kwa baba na kuulinganisha na hatima mbaya iliyomngojea mzaliwa wa kwanza wa Misri, iliyotengwa kwa mwana wa Farao. Kunukuu kwa karibu, Stuart, Kutoka ukurasa wa 150.

Chris Wright anaelezea umuhimu wa Mungu kumwita Israeli mwanawe. Nukuu, Israeli inatajwa kama mwana wa Mungu, mmoja, ambaye Mungu alimleta katika ufalme wake. Israeli inadaiwa na kitendo cha uumbaji au uzazi cha Bwana kwa sababu Bwana ndiye aliyeileta katika uumbaji.

Taifa halikuchukuliwa na Bwana, bali liliundwa naye. Zaidi ya hayo, Israeli si mwanawe kwa chaguo na matendo yake, bali kwa uchaguzi wa Bwana wao. Hiyo ni kweli Waltke, *Theolojia ya Agano la Kale* 543, ikimnukuu Chris Wright, watu wa Mungu katika nchi ya Mungu, ukurasa wa 21.

Watu wangu. Kwa upande mwingine, Farao hamjui Bwana, na Wamisri si watu wa Mungu. Hii ni njia ya agano ya kusema kwamba Mungu anazungumzia Israeli.

Kabla tu Mungu hajamwita Israeli mwanangu, anawaita watu wake. Lakini nitaufanya moyo wa Farao kuwa mgumu ili asiwaache watu waende zao. Kutoka 421.

Wakati wa kuingia katika agano la Musa, Bwana anasema, Nitawachukua ninyi kama watu wangu, nami nitakuwa Mungu wenu. Kutoka 6, 7. Mungu anaahidi katika agano jipya. Nitakuwa Mungu wao, nao watakuwa watu wangu.

Yeremia 31:31. Musa na Haruni walimwambia Farao, nukuu, hivi ndivyo asemavyo Bwana, Mungu wa Israeli, Waache watu wangu waende, ili wanifanyie sikukuu jangwani.

Kutoka 5 :1. Farao akajibu, Bwana ni nani hata nimitii kwa kumwacha aende? Israeli aende . Simjui Bwana. Na zaidi ya hayo, sitawaacha Israeli aende.

Kutoka 5:2. Nyumba inaonyesha majina ya miungu na miungu wa kike wapatao 40 kutoka Misri ya kale yanajulikana. Nyumba, theolojia ya Agano la Kale, ukurasa wa 98. Huenda Farao alijua baadhi ya haya, lakini hakumjua Yahweh, Mungu wa watu wake, Israeli.

Mungu hamficha Farao utambulisho wake lakini anatangaza mara kwa mara, Mimi ndimi Bwana. Mara saba, Musa anamwambia Farao, waache watu wangu waende. Na Mungu huthibitisha neno lake kwa ishara.

Mapigo tisa ya kwanza yanaweza kugawanywa katika makundi matatu kuhusu jina la Mungu. Mapigo matatu ya kwanza ni nchi ya Misri, matatu ya pili na dunia nzima,

matatu ya tatu. Kwa sababu ya Musa na Haruni, Farao anajifunza kumhusu Bwana bila kusita, lakini hangemjua yeye binafsi kama Bwana na Mkombozi wake.

Kabla ya mapigo, Mungu alimtangazia Musa nia yake kwa Farao na hivyo akafunua jina lake. Kutoka 6:1 hadi 5. Lakini Bwana akamwambia Musa, Sasa utaona nitakachomtendea Farao; maana kwa mkono hodari atawapa ruhusa waondoke, na kwa mkono hodari atawafukuza watoke katika nchi yake.

Mungu alizungumza na Musa na kumwambia, Mimi ni Bwana. Nilimtokea Ibrahimu, Isaka, na Yakobo kama Mungu Mwenyezi, lakini kwa jina langu Bwana sikujitambulisha kwao.

Pia niliweka agano langu nao la kuwapa nchi ya Kanaani, nchi waliyokuwa wakiishi kama wageni. Zaidi ya hayo, nimesikia kilio cha wana wa Israeli, ambao Wamisri wanawatumikisha, nami nimekumbuka agano langu. Basi waambie wana wa Israeli, Mimi ni Bwana, nami nitawatoa chini ya mizigo ya Wamisri, nami nitawaokoa kutoka utumwani mwao, nami nitawakomboa kwa mkono ulionyoshwa na hukumu kuu.

Wasomi wa kiliberali wanajadili jambo hilo, lakini maandishi haya hayamaanishi kwamba Yahweh hakuonekana kabla ya Kutoka 6, 3. Kwani Mwanzo hutumia jina hilo. Mfano, Mwanzo 2, 4 na 12, 8. Badala ya kuingiza utata katika maandiko au kuyagawanya katika vyanzo kulingana na kutokea kwa majina ya kimungu, John Sailhamer anatoa suluhisho rahisi zaidi. Yeye, nukuu, anasema kwamba tofauti iliyofanywa katika Kutoka 6, 1 kati ya El Shaddai ya mababu na Yahweh wa Musa ni ile ya ukaribu, nukuu ya karibu.

Theolojia ya Agano la Kale ya Paul House ikimnukuu John Sailhamer , *The Pentateuch As Narrative, A Biblical Theological Commentary* , ukurasa wa 2, 5, 1. Yahweh alijifunua katika Mwanzo katika maono, lakini katika Kutoka anazungumza na Musa ana kwa ana. Kwa kushangaza, Wamisri walijiunga na watu wa Mungu katika Kutoka kutoka Misri. Nukuu, Waisraeli walisafiri kutoka Ramses hadi Sukothi, ambapo wanaume wapatao 600,000 walikuwa kwa miguu, mbali na familia zao.

Umami wa watu waliochanganyikana nao pia walipanda pamoja nao. Kutoka 12:37, 38. Hii inatimiza kwa kiasi ahadi ya Mungu kwa Ibrahimu.

Watu wote duniani watabarikiwa kupitia wewe. Mwanzo 12:3. Wale waliokombolewa na Mungu. Wakati ulipofika, Mungu alitimiza neno lake kwa Ibrahimu miaka 400 iliyopita.

Nukuu, jua hili hakika. Uzao wako utakuwa wageni kwa miaka 400 katika nchi isiyo yao, nao watakuwa watumwa na kuonewa. Hata hivyo, nitalihukumu taifa watakalolitumikia, na baada ya hayo, watatoka na mali nyingi.

Mwanzo 15:13 na 14. Mungu aliwakomboa watu wake kutoka utumwani. Hakufanya hivi vyote kwa wakati mmoja bali alituma mapigo na kisha akawaongoza watu wake katika safari ya Kutoka.

Kutoka 3:16 hadi 22. Wamisri walifurahi sana kuwaona Waisraeli wakienda hata wakawapa vitu vya fedha na dhahabu na mavazi. Vitu vya fedha na dhahabu na mavazi.

Kutoka 12:35, 36. Kutimiza ahadi ya Mungu kwa Ibrahimu bila kukusudia miaka mingi iliyopita katika Mwanzo 15:13 na 14. Vita vyatokea kati ya Yahweh, Mungu aliye hai na wa kweli, na Farao, miungu ya Misri.

Farao ni mkaidi. Mwanzoni, mchawi wake alionekana kufanana na ishara za Musa, labda kwa nguvu za kishetani. Kisha Mungu, kupitia Haruni, akafanya mavumbi kuwa chawa kote Misri.

Hata wajaribu vipi, Wamisri hawakuweza kuiga kitendo hiki na wakakiri, wakinukuu, hiki ni kidole cha Mungu. Kutoka 8:19. Maana yake ilikuwa kitendo kisicho cha kawaida.

Hata hivyo, Farao hakukubali. Nukuu, kwa ujumla, kati ya Kutoka 4:21 na Kutoka 14:17, Mungu anaufanya moyo wa Farao kuwa mgumu mara kumi na Farao anaufanya moyo wake kuwa mgumu mara zile zile. House, *Old Testament Theology*, ukurasa wa 95.

Wakati mwingine, Farao hufanya makubaliano madogo. 8:25. Wakati mwingine, inaonekana anatubu.

9:27. 10:16. Na kutoa ruhusa ya kuwaachilia Israeli waende.

8:28, 29. 9:27, 28. Lakini pigo hilo likiondolewa, hukaidi neno lake.

8:30 hadi 32. 9:33 hadi 35. Bila shaka, Mungu hutuma mapigo dhidi ya miungu ya Misri.

Kwa maana pamoja na pigo la mwisho, anasema, nukuu, Mimi ndimi Bwana. Nitafanya hukumu dhidi ya miungu yote ya Misri. Kutoka 12:12 .

Mungu husababisha mapigo fulani kuwaangukia Wamisri pekee. Anawatofautisha wao na watu wake mwenyewe. Mungu hataruhusu mapigo yawadhuru Waisraeli, na anaiokoa Gosheni kutokana na mapigo anayowamiminia Wamisri.

8:22, 23. 9:4, 6, 26:11, 7:12, 13.

Mara moja zaidi. 8:22, 23:9 dhidi ya 4, 6 na 26.

11:7. 12:13. Kwa njia hii, anamwonyesha Farao na watu wake kwamba Waisraeli ni watu wa Mungu ambao anawajali na kuwalinda. Stuart, akizungumzia makundi ya nzi, anaeleza hili vizuri.

Nukuu hapa inamkumbusha msomaji ukweli kwamba mapigo, mbali na kuwa matukio ya asili, yalizalishwa kiasili, na asili iligeuka kichwani. Asili iliamriwa na muumba wake kutenda kwa njia zisizo za kawaida ambazo zilikuwa za kutisha kwa Wamisri, zikiwatia moyo Waisraeli, na dhahiri, katika pigo hili, hata Farao, wa kitendo cha kimungu na chenye nguvu katika kutumikia hitaji la kimungu. Stuart, *Kutoka*, ukurasa wa 215.

Bila shaka, mfano halisi wa jinsi Yahweh alivyowatendea watu wake ni jinsi alivyowaokoa wana wao wa kwanza walipopaka damu kwenye milango yao kwa kutii amri yake. Kutoka 11:7 na 12:13. Israeli ilikombolewa, lakini kulikuwa na kilio kikubwa huko Misri, kwani hapakuwa na nyumba ambayo mtu hakuwa amekufa.

Kutoka 12:30. Kuhitimisha hotuba hii, matokeo ya ukombozi wa Israeli. Mungu kuwakomboa watu wake kutoka utumwani Misri ni ukombozi mkubwa zaidi wa Agano la Kale, ambao hautasahaulika kamwe.

Lakini Bwana aliwachagua ninyi, nukuu, na kuwatoa katika tanuru ya chuma ya Israeli, mpate kuwa watu wa urithi wake, kama mlivyo leo. Leo, tambueni na mkumbukeni ya kwamba Bwana ndiye Mungu mbinguni, juu na duniani. Hakuna mwingine.

Kumbukumbu la Torati 4:20 na 4:39. Miezi mitatu baada ya kuondoka Misri, Waisraeli walifika jangwani la Sinai, ambapo walipiga kambi chini ya mlima kwa miezi 10 iliyofuata. Hapa, Mungu angeingia katika agano la Sinai nao.

Alifanya hivyo pamoja nao kama taifa, si kama familia au kabila tu. Hii inasisitiza upekee wa watu wa Mungu wa Agano la Kale, Israeli. Mungu aliwaambia kupitia Musa, sasa kama mtanisikiliza kwa makini na kulishika agano langu, mtakuwa mali yangu mimi mwenyewe kati ya mataifa yote.

Ingawa dunia yote ni yangu, ninyi mtakuwa ufalme wangu, kuhani, na taifa langu takatifu. Kutoka 19 :5 na 6. Mungu, mmiliki wa dunia yote, anaifanya Israeli kuwa mshirika wake wa agano na kuwapa hadhi maalum. Kwa njia ya kipekee miongoni mwa mataifa katika Mashariki ya Karibu ya kale, Mungu anadai Israeli kama yake.

Alichagua Israeli kama kitovu cha mpango wake wa ukombozi kwa ajili ya ulimwengu. Stuart, *Kutoka* ukurasa wa 38. Katika Sinai, Mungu huwapa watu wake waliokombolewa utambulisho mpya.

Kabla ya kuwapa Amri Kumi, anawasihi wamtii ili wafurahie utambulisho wa aina tatu. Watakuwa mali ya Mungu iliyothaminiwa, ufalme wa makuhani, na taifa takatifu. Kwanza, anawaita mali yangu iliyothaminiwa.

Mstari wa 5. Kutoka 19:5. Neno hili, *segula*, linatumika katika Agano la Kale kuhusu utajiri wa kibinafsi wa mfalme, kama tulivyosema hapo awali, kutumika apendavyo dhidi ya akiba ya jumla inayotumika kutawala ufalme wake. Katika Kutoka 19:5, linaelekeza kwa Israeli kama mali ya kibinafsi ya mfalme, inayomilikiwa naye pekee na kutumika kwa hiari yake. Waltke, *Theolojia ya Agano la Kale* 407.

Mungu huwapa watu wake thamani kwa kuwafanya kuwa kitu cha chaguo na upendo wake. Pili, Waisraeli wanapotii agano la Yahweh, anawabadilisha kuwa ufalme wa makuhani, 19:6. Nukuu, kwa utii wao, wanawakilisha Mimi ni kwa mataifa na kuwa njia ya kuwaleta mataifa kumgeukia na kumtumaini Mimi ndiye, ninayewafundisha na kuwalinda. Mungu anataka wawe watu wa kimisionari kwa mataifa mengine.

Waltke, *Theolojia ya Agano la Kale* 407 tena. Tatu, Israeli itakuwa taifa takatifu la Mungu. Kwa kutii amri zake, watu wa Mungu wanaonyesha tabia ya Yahweh kwa ulimwengu na kuwa taifa takatifu.

Wanapomtii Bwana, anawatakasa na kuwatumia kwa zamu kuwatakasa watu wengine. Wanapotazamwa kutoka katika mtazamo wa utumwa wao mbaya huko Misri kwa zaidi ya miaka 400, ukombozi wa Waisraeli ni mtukufu. Wanakuwa mwana mpendwa wa Mungu, watu wake waliokombolewa, hazina yake, ufalme wa makuhani, na watakatifu wake mbele ya ulimwengu unaowatazama.

Katika hotuba yetu inayofuata, tutazungumzia kuhusu watu wa Mungu na Mungu wao na jinsi Mungu mwenyewe anavyosaidia kufafanua utambulisho wao kama watu wake.

Huyu ni Dkt. Robert A. Peterson katika mafundisho yake kuhusu Mafundisho ya Kanisa na Mambo ya Mwisho. Hiki ni kipindi nambari nne, Watu wa Mungu katika Agano la Kale, Sehemu ya 2.